

Chryścijanskaja

Dumka

BIEŁARUSKI KATALICKI DWUTYDNIOWIK

№ 11 (137).

Wilnia, 5 čerwienia 1937 h.

 Hod X.

— U Kalwaryju —

Bielarusy lubiać Kalwaryju. Muka i śmierć našaha Zbaŭcy na Kalwaryi ciahnie ich da siabie. Nia mohučy ũ Jeruzalim jechać, hdzie jość sapraŭdnaja Kalwaryja, jany ũ Wilniu prychoǳiać i zdawolwajucca hetaj Kalwaryjaj.

U najlepšym časie iduć bielarusy abychodźić Kalwaryju — wiasnoj, pa siaŭbie, kali ciopła i pryroda ũžo razwiłasia ũ krasie swajej. Staraja i hłybaka zakareniena ũ bielaruskim narodzie tradycyja, kab u Wilniu chadzić na Kalwaryju. Heta bielaruskaja prywyčka apošnim časam uzyjšła na swaju nowuju adradženSKUJU darohu. Bielarusy swaju Kalwaryju ũ Wilni abchodziać pabielarusku. Tam pabielarusku jany swaje pieśni pajuć i bielaruskija ksiandzy da ich tam pabielarusku pramaŭlajuć. Jak adna wialikaja bielaruskaja siamja, — jany na hetu Kalwaryju žbirajucca, ad stacy da stacy pabožna chodziać i ũdumanyja razwažajuć tajnicy ludzkoha zbaŭleńnia. Što za pryhožaja i jak pryjemnaja heta Kalwaryja ũ Wilni! Chto adbywaŭ jaje tam, toj heta

Kaścioł u Kalwaryi.

rozumieje! Pa takoj Kalwaryi bielaruskija pilihrymy wiartajucca damoŭ adrodžanyja, zdawolenyja, poŭnyja lubowi da swajho Zbaŭcy Chrystusa i da swaich bliźnich.

A jak mnoha jość bielarusau, što ũ Kalwaryju hetu

chodziać, ale da hetul jany nie pabielarusku jaje abychodziać. Jany nia wiedajuć, što možna i pabielarusku ũ Wilenskaj Kalwaryi malicca.

U hetym hodzie 6 čerwienia pawiaǳie bielaruskuju pracesiju ũ Kalwaryju Ks. J. Hermanowič, z akońnik maryjanin. Za im pojduć pilihrymy z najdalejšych bielaruskich wiosak. Hetakaja rabota bielarusau u Kalwaryi ũ našych časoch nabiraje historyčna značeńnia. Jana karysnaja nia tolki dla tych, što ũ Kalwaryi buduć,

ale i dla ũsiaho bielaruskaha narodu. Siahonnia bielarusy, nia majućy bielaruskich nabaženstwaŭ pa swaich parafijalnych kaściołach, mohuć mieć u swajej mowie dadatkowyja nabaženstwy choć raz na hod u Wilni i ũ Kalwaryi.

Woś-ža kožny pilihrym, što idzie na bielaruskuju Kalwaryju ũ Wilniu, hetym samym jon mnoha dabra dakonywaje. Jon lepšuju budučyniu nia tolki dla siebie zdabywaje, ale i dla Katalickaha Kaścioła ũ našym krai. Možna śmieła kažać, što bielaruskija pilihrymy ũ Kalwaryju, — heta zmahary našy i baračbity za lepšuju dolu mnohapakutnaha bielaruskaha narodu.

Takim čynam Kalwaryja dla bielaruska reč nia prostaja i ũ wynikach swaich jana dla nas reč mahutnaja. My spadzajomsia, što Kalwaryja da siebie bielarusau paciahnie i zluča ich u wadno i lepš uświedamić ich, jak służyć Bohu i swajmu narodu. Swaim życiom bielaruski narod siahońnia pieranosie niemałuju Kalwaryju. Zatoje-ž jon dobra rozumieje tajnicu Chrystowaj Kalwaryi. Naš Zbaŭca tamaka ũmirajučy, pakazaŭ świetu najbołšuju swaju siłu ũ adkupleńni rodu ludzkoha. I my ũ ciarpieńniach swaich śledam za Chrystusam pojdziam, a ta-

dy i našyja bielaruskija siły ũzmohucca!

Treba, kab u bielaruskim narodzie wyrabiłasia tradycyja kožny hod być u Wilni na swajej bielaruskaj Kalwaryi. Tady bolšaje relihijnaje ażyuleńnie nastupić nia tolki ũ Wilni, ale i pa našych bielaruskich wioskach i parachwijach!

Wilenskija bielarusy ũžo naležna pryhatawalisia, kab spatykać miłych swaich haściej z prawincy. Znača, kala bielaruskaj Kalwaryi ũsie bielarusy pracujuć: tyja, što ũ Wilni, bo jany arhanizujuć Kalwaryju, i tyja pilihrymy, što zдалoku ũ hetu Kalwaryju prychoziać.

Na kančatak hetaha artykułu astajecca tolki pažadać, kab usie bielarusy, jak adzin čalawiek, hety hod zhurtawalisia kala bielaruskaj Kalwaryi: chto asabista, a chto astajecca doma, toj u duży swajej chaj lučycca z bielaruskimi pilihrymami ũ Kalwaryi...

Ks. W. Ń.

Bielaruskaja chronika.

Z życia Bielaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu. Bielaruski Nacyjanalny K-t prawioŭ užo abnowu na 1937-38 h. Nowy skład Prezydiumu, wybranaha na schodzie dnia 21.V.37, przedstaŭlajecca hetak: inż. A. Klimowič — staršynia, adwokat F. Steckiewič i dr. St. Hrynkiewič — wice-staršyni, M. Mancewič — skarbnik i red. J. Paźniak — sakretar.

Taho-ž 21.V Ahulny Schod Biel. Nac. K-tu pryňaŭ adpawiednyja rezalucyi, miż jakimi znachodzim adumysłowa paświačanyja bielaruskim nacyjanalnym sprawam u życiu relihijnym.

Sud u sprawie pieršaha spyneńnia „Biel. Krynicy“, jaki z apelacyi prakurora mieŭsia adbycca ũ Wilenskim Akružnym Sudzie dnia 25 m. m., adložany da razhladu hetaha-ž samaha sudu ũ poŭnym (trochasabowym) składzie.

Maturalnyja egzaminy ũ Bielaruskaj Filii Dziaŭžaŭnaj Himnazii im. J. Sławackaha ũ Wilni končyliŭsia. Da egzaminu bylo da puščana 29 čalawiek, zdało 26.

Wyjezd M. Zabejdy - Sumickaha. Słaŭny bielaruski mastak śpiawak, jaki časowa byŭ u Wilni, 28.V wyjechaŭ u Wařawu, dzie żywie stała.

Ks. I. Hermanowič.

Na Daloki Ŭschod.

2)

(Wilnia—Miensk—Maskwa—Charbin—Pekin—Rym).

II. U darozie.

Kala paŭdnia my pryjehali ũ Baranawičy i pierasieli na mižnarodny ciahnik, što jdzie z Paryža praz Niemieččynu i Polšču da Stoŭpcaŭ, na hranicy Sawieckaj Bielarusi. U wahonie znajšli my tolki dźwie asoby, što tak-ža jehali praz Rasieju; byli heta kitajcy. Adzin z ich byŭ starejšy, hadoŭ bolš 40-ka; druhi — maładzik, hadoŭ 19-ci. Staršy byŭ apiakunom i dziadzkaŭ małodšamu. Abodwa jehali ciapier z Anhlii; ale starejšy byŭ nawat u Amerycy, dzie wioŭ intaresy niejkaj handlowaj firmy, što skuplała skurki darahich žwiarat. A małodšy wučyŭsia ũ Anhli, jak student. Čamu adnak jehaŭi damoŭ, nia skončyŭšy nawuku, my razabracca nie mahli, bo nie patrapili dobra zhawarycca.

Naahuł treba wiedać, što bahataja kitajskaja moładź, asabliwa syny macniejšych kupcoŭ (jość kupcy miljanery!), časta-husta jezdzić wučycca ũ Eŭropu, asabliwa ũ Niemieččynu i Anhliju. Honić ich tudy pažadańnie wyšejšaj nawuki, katoruju ũ Kitai zdabyć trudna. Honić ich tak-ža ũ Eŭropu i Ameryku pažadańnie swabody dla swajej bačkaŭščyny,

inakš kažučy, prazorliwy patryjatyzm — imknieńnia da nowaj kultury.

Kitajcy, narod najbołšy na świecie — 400 da 500 milionaŭ. Poŭnaj adnak niezaležnaści ũ swajej chacie nia majuć: kožny krapčejšy da ich lezie „baranić swaje intaresy;“ čužyncy zachwatywajuć nadmorskija porty i bierahi, i naukruh, abrywajuć dobryja kawałki. A tymčasam samyja kitajcy, ci lepš skazać — pierakuplenyja hienerały, wiečna swaracca j bjucca miż saboju. Narod pamiraje celymi masami ad roznych chwarobaŭ, jak chalera, čuma i ad niaščasčiaŭ, jak razwodździe, suša, i razam z tym — ad hoładu.

Wialikija dziaŭžawy daŭno-by padzialili Kitaj, tolki-ž nia mohuć pamiż saboj pahadzicca, dy lažyć tam lišnie wialiki kusok świetu, katorym lahčej udawicca, jak strawić. Dyk wiaduć zawidnuju i niahodnuju, — a potym i biazhuzdnuju palityku, katoraja — moža j nie ũ dalokim čacie — skončycca wielmi sumna dla bielaj rasy. Znakam hetaha jość pradusim pažadańnie nawuki ũ kitajskaj moładzi: bojkija małajcy, a časam nawat i dziaučaty, jezdziac u Eŭropu i Ameryku i paznajuć życio swabodnych narodaŭ. Wučacca zaŭziata. I ũžo ciapier miarkujuć, jak prahnać tych-ža bielych kryŭdzicielaŭ z swajho kraju, a pośle i z celaj Azii. „Azija—dla Azijataŭ!“

Čytaŭ ja dasiul i wiedaŭ ab Kitai dźwoli mnoha. I woś takija niewiasiołyja dumki i razwažañni pryšli mnie na pamiać, jak spatkaŭsia z hetymi ki-

Biahučyja sprawy.

Pytańnie: — A čamu jak Bahowič skažaš? — usie rozumnyja i wučonyja ksiandzy stali Palakami, a horšyja astalisia Bielarusami? (W. Łazoŭski, w. Prudy, gm. Ł—ca).

Adkaz: — Kali-b heta j było sapraŭdy tak, dyk i to jašče nia značyła-b, što bielaruskaja sprawa jość blahaja. I Chrysta adraklisia kaliści „rozumnyja“ faryzei. **Praŭda jość zaŭsiahdaj praŭdaj**, niezaležna ad toho, ci jaje chto lubić, ci nia lubić. I praŭda nia paddajecca pad hałasawarńnie. Kažuć, što niehdzie kamunisty hałasawali, ci Boh jość, ci nie... Taksama i tut. Kaliści mnie kazaŭ św. p. Kazimier Swajak, što tolki „ludzi wyšejšaha pałotu paznajuć čystuju ideju, lubiać jaje i stajać pry joj.“ Woś-ža moža być ksiondz i nadta wučony, ale nia maje adwahi, abo siły woli—maładušny, i zabywajecca ab baćkaŭščynie. Jość tak-ža nadta wialikija wučonyja, katoryja stydajucca rodnej biednej matki. Kab Bielaruś dawala karyść i sławu, dyk tyja ūsie, što jaje wyrakalisia, pieršyja kryčali-b joj „hosanna!“

Da toho-ž niapraŭda toje, što bielaruskija ksiandzy — heta niej-kija, jak Łazoŭski kaža, „horšyja.“ sierod ich jość tak-ža i dobryja i wučonyja.

I. Bahowič.

15-lećcie ziamielnaj reformy ū Litwie

Ūžo minula 15 hodoŭ ad toho času, jak Litwa, staŭšysia niezaležnaj dziaŭdžawaj, prystupila da ziamielnaj reformy. A prystupić da hetaj sprawy treba było biezadkladna Kali Litwa była pad Rasiejaj, bolšaść ziamli naležyła d panou, u rukach jakich było 1,800,000 dziesiacin; da sialan naležyła tolki 1 675,900 dziesiacin. Ū wadnej tolki Kowienskaj huber-ni było 448 000 małaziamielnych.

Padobnaje pałaženńie było i ū inšych huberniach. Celyja wializarnyja hramady biednych sialan pakidali swoj kraj i emihrowali ū Ameryku, Sibir i inš. Kožny hod z Litwy wyježdžała ū świat šukać chleba 20—30 tysieć čalawiek. Woś-ža ničoha dziŭnaha, što Niezaležnaja Litwa, u pieršych hadoch nadzieliŭšy ziamlo, pradusim achwotnikaŭ zaŭnierau, prystupila tak-ža i da ahlunaj ziamielnaj re-

formy, haloŭny zakon jakoj byŭ wydany ū 1922 h. Zakon hety pa-stawiŭ swajej metaj nadzielić ziamloj biezziamielnych i małaziamielnych. Pawodle hetaha zakonu ad usich ułašnikaŭ, jakija mieli bolš jak 80 ha ziamli, ziamla była zabrana ū ziamielny fond. Fond hety mieŭ 706,703 ha ziamli. Ad 1919 da 1936 h. na ułašnaść atrymali ziamli 72,494 asoby, razam 452,804 ha. Aprača hetaha 1,427 ha ziamli za hety čas dana rozny m arhanizacyjam (školy, samaučurady, špitali i inš.) u karystańnie. Ułašo rasparcelawana 705,730 ha ziamli.

Atrymaŭšym ziamlu była tak-ža dana zapamoha ad uradu na zahaspadarańnie. Da 1936 h. nawasielcam dziaŭdžawa wydała zapamohi 48,906,712 litaŭ. Ziamielny Bank na dahodnych warunkach wydaŭ im pazyki na 1,194,000 litaŭ.

Choć ziamielnaja reforma ū Litwie jašče całkom nia skončana, ale ūžo možna bačyć jaje wialikaje značeńnie. Sotni tysiać hektaraŭ lepšaj ziamli, jakaja naležyła da žmienki panou, atrymali na ułašnaść 45,000 biezziamielnych i małaziamielnych. Tyja sialanie, jakija byli zmušeny dzieła biednaści jechać zarablać na chleb u dalokija čužyja starony, abo jści da pana za parabkoŭ, ciapier stalisia dastatnymi i kulturnymi ha-spadarami. M. K.

tajcami. A što dumali ab nas kitajcy, nia wiedaju. Tolki ž padychodzić da mianie toj starejšy j pytaje łamanaj rasiejščynaj: „Waša budi ruska?“ Kažu jamu. — Bielaruska. Padziwiŭsia jon; a pośle pytaje jašče: — Ruska-jewrejska? Kruču haławoj, kažu: — Bielaruska-chryścijanska. Zašmiajaŭsia jon, uderyŭ mianie pa plaču i kaža: — choroš! A ruska-jewrejska... fu, fu!

Pry hetym wielmi zmorščyŭsia i zakruciŭ nosam. Ekzamin, widać, udaŭsia: ad hetaj chwiliny my byli pryjacielami.

Nazywaŭsia naš Kitajec Ju-Fun Šyn, ci niešta da hetaha padobnaje. Dziŭna, što ūsie ichnyja prožwiščy bywajuć trochskładowyja i pišucca tryma hierohlifami (litarami znakami). Pokazywajecca, što tolki pieršy skład — heta prožwiščca, a druhi — imia baćkawa, a treci — imia jahona. Tahdy ūsio i koraťka i jasna.

Pośle prydziecca pisać ab Kitaj bolš. A tymčasam wierniemsia na Bielaruś, bo woś jakraz stali my padjaŭdžać da hranicy polska-sawieckaj, ci lepš skazać — da druhoj čaści našaj darahoj krajiny. Zara spatkajem „tawaryšaŭ“, zahlaniam kamunie ū čyrowonyja wočy... Sprawa wielmi cikawaja, a tymčasam muraški chodziać pa skury ad piat da makawinki...

Iznoŭ pahodnaja ranica: jasnaje soniejka, miłaja pahoda. Pahladajem u wokny: pali, lasy, rečki ūciakajuć paspiešna. Dzieci pasuć bydła. Małeńkaja dziaŭčynka śmiajecca j ručkaj adwitywaje nas.

Wot iznoŭ hramadka dziaćiej—pastuškoŭ: karowy spužalisia — uciakajuć; sabaka z usich noh honiecca za ciahnikom i... astajecca. A ū wałonie kitajcy łapočuć biez pierarywu swajej dziŭnaj mowaj.

— Ech! — dumaju sabie:—musiće treba budzie z imi, žoŭtymi—wiekawać, a moža j pamirać?...

— Zdzieš howoŭ'i, howoŭ'i! a tam-moŭči, moŭči! (Kitajcy nia wyhawarywajuć „r“ i časta paŭtarajuć dziejasłowy). Tak pieraścierahaŭ nas Ju-Fun-Šyn, kali stali padjaŭdžać da hranicy; pry tym chitra padmirhnuŭ i pałażyŭ palec na wusnach. Widać było, što jon nas strašyć, ale j sam krychu niespakojny.

Ciahnik apuścieŭ. Astalisia na cely wahon my dwa z tymi dwuma kitajcami, da katorych dałučyŭsia z druhoha wahonu jašče treci ich tawaryš—student, hodoŭ 25-ci. Apryč nas byli tut niejkija aryhinalnyja typy „bielaj twary“, katoryja, sa spuščanymi wačami, prachodzili cicha praz naš wahon. Mianie niešta ciknuła ū serca, jak spatkaŭsia ū prachodzie z adnym z ich. „Chto jany i što jany?“ Było ich musiće z piatok. Prajšli šnurom razy dwa, moŭčki, paspiešna, zirkajućy na nas ukradkam, ale duža pranikliwa.

Narešcie pry niejkim małaznačnym punkcie ciahnik zatrymaŭsia. My ū woknach: ničoha asabliwaha nia bačym, adnak serca bjeć, čuwać puls u wiskach — musiće zara niešta budzie?...

światy Aühustyn.

Redka chto z wialikich ludziej pakinuů ab sabie samym hetak poůny abraz usich nutranych pierażywańniaů, jak Aühustyn. U swaich „Wyznańniach“ adkrywaje jon prad Boham i świetam celym hłybiniu duży i apiswaje padrabiazna, jakimi ściażynkami prychođziłasia joj pry najbołš natużnych zmaħañniach pierachodzić z ciemry fałšu ũ światuju krainu praűdy. Praśledzić dziei hetaj duży wielmi karysnym być moża asabliwa ũ časoch naśych, poůnych wialikich sumniwaů i maralnaha razdarożże.

Bačkaűšćyna Aühustyna mieścicca ũ paűnoćna-zachodnij Afrycy. U časoch, kali naradziűsia jon (paűowa 4-ha stahodździa), heta była prawincyja administracyjna zaleźnaja ad dziaŕżawy rymiskaj. Užo adrazu ad maładych hadoů znajšoűsia Aühustyn pad upływam roznych miź saboj uzħadawaűcych kirunkaů. Tady, kali maci, paboźnaja chryścijanka Monika, usiej duşoj prahnula baćyc syna dobrym chryścijaninam, bačka naadwarot, należaćy sam da wiery pahanskaj, rupiűsia bolš ab uzħadawańni wonkawym, nie źwiartajućy zusim uwahi na duchoűnuju patrebu swajho dziciaci. Z hetym padzielať maralnaha ũplywu spatkaűsia małady Aühustyn i ũ dalejšym hramadzkim žyćci. Praűda, tahdyśniaje žyćcio chryścijanskaje ũ tej ćaści Afryki ćwiło wielmi bujna, adnak pobać jaho i pahanstwa tak-ža niamienš swabodna żyło i prajaűlala dziejnaść swaju. Takim ćynam hramadzianstwa jarka padzielena bylo na dźwie hrupy: chryścijanskuju i pahanskuju. Pytańnie, u katory bok pawierniecca Aühustyn?

Pa zahadu baćki syn astaűsia na nieabmieźany čas niachryścianym; maci z hetym lohka zħadziłasia praz uwahu na tahoćasnaju praktyku adkłaďańnia chrostu na paźniej. Zatoje z jakoju starannaćiu jana wućyła jaho malicca da Boha Zbaűcy świetu, skolki swiatych dumak ulaźyła ũ jaho duşu maładzieńkuju! I hetaje ũraźeńnie ciopłaj matćynaj apieki nie zaciortnia ũ žyćci jaho nikoli, jano bylo pryćynaj biazupynnaha imknieńnia jaho serca da wiećnaha ideału praűdy. Bożaj. Widziaćy wydatnyja zdolnaćci syna, bačka, pa skanćeńni školy ũ swaim miastećku, pasylaje jaho na dalejšyja nawuki, katoryja ũrećcie zakonćyű u slaűnaj tady Kartaginie. Monika, astaűšysia na tuju paru ũdawoj, pryniała na siabie abawiazak hraşowaj padmohi synu ũ jaho wyšejšych nawukach. Adnak nia cieşyła jaje karjera Aühustyna. Nawuka, katoruju hetak pachwalna zdabywaű u Kartahinie, nie spyniała, na źal, u im raspusnaj swabody i zamiest zbliźać da Boha, adwodziła ad Jaho štoraz bolš. Paboźnaja maci baćaćy heta, usia addałasia malitwie. Uzwaruchnuűsia duch Aühustyna, arlinym uzlotam padniaűsia z aħidy jon u wys i hlanuů u šyroki prastor, dzie-by taja skała, na katoraj spaćyc jamu moźna biaśpiećna. Kinuűsia šukać praűdy ũ Biblii. Ledź adnak tolki da jaje dakranuűsia, a užo zaraz-ža paćuű, što niejka-ja siła jaho adtul adkidaje. Jamu ũzħadawanamu na strojnaj klasyćnaj litaratury pahanskaj Biblija swajej formaj, stylem pakazałasia wielmi prostaj. Zwiarnuűsia tady ũ inšy bok. Ściaħ relihijny pad-

Nie chaci, moj ty brat...

Nie chaci, moj ty brat, ũsich ludziej naswoj ład Nawućyc, pawiernuć i zrabić, jak ty choćaş, — Choć zdajecca tabie, što usim-by ty rad Őćaście dać i za Őćaścim chłapoćaş.

Jak nihto iz ludziej nie patrapić strymać Őumu wietru, małanki, ci bury,—

Tak nihto i druhich nawiartać i źmianiać Sił nia maje naproćiu natury.

Adno możaş zrabić ty dla Őćaścia ludziej, —

Adşukać pierš, hdzie k'şćaściju daroha:

Paznaj Boha Twarca Ty duşoju swajej,

A tady uşćaśliwiş — druhoha!

W. H.

niała wysoka tady sekta Manichejskaja. Prystupiűşy da jaje, trywaű tam aź 9 hadoů. Lohka zrazumieć, jak doűhija, ciaźkija byli tyja hady św. Monicy. Hledziaćy na jaje Őlozy, adzin biskup hetak jaje cieşyű: „Budź spakojnaja, niemahćyma, kab syn hetakich Őlozaű moh kali zahinuć.“

Minula 9 hadoů. Z Kartaginy Aühustyn pierajeħaű u Italiju — u Rym. Tut u Rymie stałasia raptoűnaja pieramiena ũ jaho adnosinach da sekty Manichejskaj. Krytyćny rozum Aühustyna dalej nie Őciarpieű niedarećnaćciaű sekty. Pakinuűşy manichejstwa, nia wiedaű Aühustyn, kudy dalej dziecca? Nie baćućy maħćymaści zdabyć praűdy, robicca duchowa zusim raźbitym, niawierujućym.

Za Aühustynam u Italiju pryjeħala i Monika, ale aproć Őlozaű nićoha pakazać jamu nia ũmiela. Tut patrebnny byű rozum wialiki, kab moh raźwiejać tuman fałšu, kab uparadkawać rastrojony skład dumak. I hetuju rol adnosna Aühustyna pryjšlošia spoűnić św. Ambroźamu. Budućy ũ Medjolanie Aühustyn ćasta zachodziű u katedru pasłuchać nawuk Ambroźaha. Cikawiűsia jon nia stolki źmiestam, jak formaj, stylem; adnak spaściaroh skora, što ũ Őłowach Ambroźaha kryjecca hłyboki sens praűdy źadanaj. Pad upływam łaski Bożaj chorwaja duşa Aühustyna stała pawoli aduźwać. Zaraz-ža naprawiű žyćcio swajo maralnaje i horaća addaűsia ćytańniu Wanelii i razwaźańniu ab žyćci swiatych. Krychu paćakaűşy, atrymaű z ruk Ambroźaha Chrost swiaty.

Şćaśliwaja maci wiartałasia ũ Afryku z synam, ale užo zdabytym dla Boha i wiećnaha žyćcia. U darozie zaniaduźela i pamiorla. Aühustyn, pryjeħaűşy ũ rodny kraj, zħarnuű kala siabie swaich adnadumcaű i zasnawaű supolnaje, moű-by klaštornaje, žyćcio. Skora baćym jaho ũ radoch duchoűnych, a ũkancy i biskupam Hipony. Őmat nawućaű i mnoha pisaű mudrych kniźak dzieła wyjaśnieńnia chryścijanskaj wiery: Akazwajecca, ćym bolš kaliş ćiarpieű, dumaű, pierażywaű, tym bolš plodnym paśla siabie prajawiű u swaich Őłowach i kniźkach.

Ks. Dr. J. Rešeć.

WASILKI

Addziel dla dzieciej.

Ranica.

Hlańcie, dzieťki, u wakonca,
Dy para užo ũstawac...
Jak pryhoža tam biaskonca!
Soram, dzieťki, pozna spać.

Zahlanuła sonca ũ wočki,
Dzień pryjšoŭ – dawoli snu!
Na świet hlańcie, haľubočki,
Ŭsie witajuć tam wiasnu.

Pćoľki wypaŭzili z kaľody,
Paćali źbirać miadok,
Špak wartuje aharody,
Dahladaje i sadok.

Zielanieje traŭka ũ poli,
Ŭ niebie ptušački piauć...

Ech, zimy nia budzie bolejši
Užo i kwietki ćwituć.

Alhierd.

Pašla Hiedymina ũ wialikim li-
toŭska-bieľaruskim kniazstwie knia-
żyli Alhierd i Kiejstut. Prociŭ Al-
hierda wystupiła tady maskoŭska-
je kniazstwa, ale Alhierd raźbiŭ
maskoŭskaje wojska i prystupiŭ
da zdabyćcia Maskwy. Spaľočaŭ-
šysia maskoŭski kniaz prasiŭ mi-
ru. Alhierd zhadziŭsia, złamaŭ
swaju piku ab maskoŭski mur
i skazaŭ maskoŭskamu kniaziu:
„pomni, što litoŭskaja (Litwoj tady
zwaľasia tak-ža i Bielaruś) pika zł-
maľasia na ścianie Maskwy“. Šća-
śliwa Alhierd wioŭ baraćbu i z Ta-
tarami, adbirajućy ad ich ziemi
ŭkrainskija. Takim ćynam litoŭska-
bielaruska-ukrainskaje kniazstwa
razciahwaľasia ad mora Čornaha
da Baľtyckaaha i bylo najmahut-
niejšaje na ũschodzie Eŭropy.
Dumka ab hetym poľackich bie-
ľaruskich kniazioŭ, asabliwa Wia-
likaha Usiesława, byla ździejśniena.

W. J.

Pieśnia ab słaŭnym ćalawieku.

Mocna hudzić pieśnia ab słaŭ-
nym ćalawieku, mocna, jak zwon,
hudzić dy niasiecca pa ũsim świe-
cie, ad chaty da chaty. Jamu nia
treba zoľata. Jon bahaty. Bahaćcie
jaho — het, sľawa dy pieśni.

Pawiejaŭ wiesnawy wiecier
Pierad im chutka pabiehli, jak
stady awiećak, pa niebie chmarki.
Raśćyšćaŭ pali dy prahaniaŭ cho-
lad.

Na wysokaj horcy tajaŭ śnieh
i šumieli tysiaćami rućajki. Wada
zataplała niziny i wialikija rećki
wystupali z bierahoŭ; pa joj kaľy-
chalisia wysokija chwali dy wiali-
kija kryhi pierawaliwalisia adna
na adnu...

Cieraz šyrokuju raku na sľu-
poch lažaŭ ciaźki most z drewa
i kamieńniaŭ. Pasiarod masta
stajała maleńkaja chatka; u joj
žyŭ storaź, żonka i maleńkaje
dzicianio...

Kryhi z hľuchim šumam pady-
chodziać pad most, nawokaľ ra-
wie bura, bušujuć chwali. Storaź
siadzić na strasie, kryćyć, molć-
ca, prosić ratunku. Ale darma.
Usio hinie. Kamu-ż jaho ratawać?

Z treskam nadlatajuć kryhi i
z dwuch kancoŭ masta łamajuć
belki i skidajuć kamieńni. Storaź,
żonka i dzicianio kryćać, i to he-
tak strašenna, što ich nie zahlu-
šaŭ ni šum chwalaŭ, ni ryćannie
bury. „Ratujcie nasľ.“

Daloka na wysokim bierazie
stajali ludzi: staryja, maľadyja,
zdarowyja.

Raptam prybyŭ wajawoda: pad-
niaŭ ruku, a ũ joj poľna źmienia
zoľata. Chutćej ratujcie, a chto
wyratuje, toj kupacca budzie ũ
hrašoach.

Pamiź tysiaćy ludziej niama
niwodnaha słaŭnaha ćalawieka i
nadarma ũ šumie chwal i bury
kryki matki, baćki i dziciaci.

Aż woś idzie padaroźny; pry-
staŭ jon, idzie pamaľu, spakojna,
z dobrym wyhladam na twary.
Ćuje jon, ab ćym kryćyć wajawo-
da; dawiedwajecca, što hinuć lu-
dzi; pamaliŭsia, uskoćyŭ u rybac-

kuju łodku i choć wiecier kaľy-
chaŭ joj, jak lupinkaj, pajechaŭ.
Prybyŭ da masta; ale biada: łod-
ka maľaja, moža ũtrymać tolki
dwoch, padaroźny adnak zawioz
na bierah dzicianio, matku i bać-
ku i tolki ũspieŭ adjechać ad ma-
sta, jak toj rynuŭ i śledu pa im
nia stała.

— Chadzi siudy, muźny moj
pryjaciel! Wo twaja zapľata! Waź-
mi jajel!

— Ja nie pradaju żyćcio swa-
jo za hrošy. — skazaŭ toj.

— Ja biedny, ale nie biaru
miľastyni; addajcie lepš hetamu
biedniaku: u jaho ũsio prapała,
paplyło. Hetak skazaŭ heny nie-
znajomy i pajšoŭ swajej darohaľ.

Dyk zwini-ż ty pieśnia pra
słaŭnaha ćalawieka, jak zwon,
i niasi pa ũsich kutkoch świetu
hetu wiestku!...

S. Ź.

Razhadki zahadak z № 10.

1. Kanopli 2. Harech. 3. Świnia.

Zahadki.

1. Pa bielenkaj źerdaćcy ćyr-
woniańki piatušok skaća.

2. Baciuška sahrašyŭ, a dziak
pakutuje.

Pahaworki.

Biada choć muća, dy żyć wuća.

Biada, jak duda, stanieš dźmuć —
sľoży sami jduć.

× **Relihijnaje žycioŭ Sawietach.** Relihijnaje žycio ŭ Sawietach ťtoraz to bolš uzmahajecca. Sawieckaja hazeta „Prauđa“ padaje, ťto na ziemlach daŭniejšaj Samarskaj huberni adčyniena ciapier aź 325 ťwiatyniaŭ i damoŭ malitwy, začynienych paťla rewalucyi. U druhim miejscy hetaja-ź hazeta dakazwaje, ťto relihijnija ludzi nia joť worahami komunistyčnaha ũradu i padčyrkiwaje, ťto dumku hetu treba zaťčaplać ťyrokim masam SSSR.

× **Baračba z katalikami ŭ Niamieččynie.** Hitleroŭskaja presa ŭ Niamieččynie zajadła ũťciaź napadaje na Katalicki Kaťcioł. Ahidnym sposabam starajecca apahanić usio, ťto tolki joť katalickaje. Kala 1000 ksiandzoŭ buduć mieć sudowyja pracesy.

× **Sprawa kananizacyi Andreja Baboli.** U niadzielu 25 krasawika ŭ Rymie byŭ uračysta adčytany dekret, ťćwierdžajučy dwa cudy Andreja Baboli. Adnaho z hetych cudaŭ daźnała ŭ 1922 h. ŭ Krynicy ũdawa Ida Kapeckaja, jakaja byŭa azdaroŭlena z chwary, pryznanaj lekarami za niawylačalnuju. Druhi cud staŭsia ŭ 1933 h. ŭ Rymie, hdzie byŭa raptoŭna azdaroŭlena siastra Aloiza Dobžynskaja z chwary, jakaja, jak ťćwierdzili dachtary, mahŭla być wylečana tolki praz aperacyju.

Ciapier paťla pryznaŭnia cudaŭ A. Baboli maje nastupić chutka jahonaja kananizacyja — pryznaŭnie za ťwiatoha.

× **Najstarejšy abraz Chrysta.** Prof. dr. Watzinger—niemiec, hworačy ab wykapanych rečach u Maloj Azii nad Eŭfratam, ťćwierdziŭ, ťto znojdzieny joť tam abraz Chrysta ŭ maŭlady m wieku z 232 h. Heta maje być najstarejšy abraz Chrysta.

× **Katalicki pawilon na miźnarodnaj wystaŭcy ŭ Paryży.** Na miźnarodnaj wystaŭcy u Paryży znachodzicca i katalicki pawilon z papieskim ťciaham. Wieźa hetaha pawilonu budzie mieć 80 metraŭ wyťyni, najwyťejšaja z usich. Budzie tam pakazana, jak

wialiki dadatni ũplyŭ maje katalickie na ludzkoie žycio.

× **Relihijnať baskaŭ.** Delehačyja duchoŭnych, jakaja z Anhlji jeździŭa ŭ Baskiju, kab na miejscy zapaznacca z hetym narodom, niadŭna adtul wiarnuŭasia, ťćwierdžajučy, ťto i ciapier usie kaťcioły tam adčynieny Natoŭpy narodu molacca ab ratunak ad napadu hienerala Franco.

× **Katalictwa ŭ Aŭstralii.** U apoťnim časie ličba katalikoŭ u Aŭstralii siahaje 1.252.998 asob. Aŭstralijskija kataliki majuć 1826 ťwieckich ksiandzoŭ, 934 zakonnikau i 9.510 zakonnicaŭ. U duchoŭnych seminarjach Aŭstralii wučycca 552 klerwkaŭ, aprača hetaha joť tam 460 katalickich siarednich ťkolaŭ i 1065 pačatkawych z ahulnaj ličbaj 190.686 wučniaŭ.

× **Katalickaja presa ŭ Halandyi.** U Halandii wychodzić aź 35 wialikich ťtodziennych katalickich hazet i 64 katalickich tydniowikaŭ. Aprača hetaha joť tam kala 300 katalickich wydawiectwaŭ. Koźnaja katalickaja siamja maje tam swaju katalickuju hazetu.

× **Wywab katalickich filmaŭ u Čechasŭawaččynie.** Čechasŭawaččaja fabryka film ŭ zajawiŭa, ťto ŭ chutkim časie raspačnie wytwaracć filmy, ťwiazanyja z katalickim žyciom u Čechasŭawaččynie.

× **Katalicki filmowy kanhres.** Niadaŭna zakončyŭsia Miźnarodny Kanhres Katalickaha Biura dla Filmowych Sprawaŭ, na jakim pastaŭniena staracca jak najbolš, kab padnieťci maralny stan filmu.

× **Ahraničeŭnie dla katalickaj presy ŭ Niamieččynie.** Ad 1 traŭnia ŭ Niamieččynie dyiecezija maje prawa wydawać tolki 1 hazetku administracyjnaha charakteru.

× **Matka Stalina praktykujačaj chryťcijankaj.** Wialikaje ťdziŭleŭnie wyklikaŭa ŭ Tyflisie, padčas Wialikadnia, prysutnať u carkwie matki Stalina 78-hodniaj babulki. Mnohija, bajučysia, kab nie zrabiŭa jana jakich danosaŭ, uciakli z carkwy, ale akazaŭasia, ťto nia dziela danosaŭ iťla jana ŭ carkwu, ale kab pamalicca, a wychoďziačy z carkwy achwiarawaŭa 1000 rubloŭ na jaje adnaŭleŭnie

U prawasŭaŭnych bieŭarusau.

Zdawolenyja z bieŭaruskaj pramowy.

22.V sioleta (pawodle staroha stylu 9.V) u dzieŭ ťw. Mikalaĭa ŭ Bielastoku ŭ sabory adpraŭlaŭ Słuźbu Boźuju archirej Sawwa (Sowietow) Padčas Słuźby wyťaŭ z kazaniem, zajaŭlajučy, ťto ťpiarťa pramowie da dziaciej papolsku, a paťla da starejšych pabieŭaru-

sku i parasiejsku. Tak jano i staraŭasia. Ludzi z wialikaj radaťciaj i z wialikim zachopleŭniem sluchali, kali archirej da ich pramaŭlaŭ u ich rodnaj bieŭaruskaj mowie. Zusim-źa inakť adnosilisia da pramowy papolsku... N.

== Bielaruskaja == Pilihrymka ŭ Kalwaryju

pad Wilniaj sioleta pojdzie z kaťcioŭa ťw. Mikalaĭa ŭ niadzielu dnia 6 čerwienia, a hadz. 7 rana. Dla ũsich, chto choča daŭučycca da pilihrymki, ťborny punkt pry wul. Zawalnaj 1, u redakcyi „Chryťcijanskaj Dumki“. Tam-źa moźna dawiedacca i ab načlezie, jak dla ludziej, tak i dla furmanak. Chto choča mieć načleleh zapeŭnieny, dobra zrobić, kali napiťa ab hetym napierad u redakcyju, padajučy ličbu pilihrymaŭ i furmanak. Načleleh biaspŭatny.

w. Skarada, Daŭhinaŭskaj hm. Naša wioska adzinokaja, kazaŭ-by nihto i nia znaje ab nas. Biada na ūsich nas zorka hladzić: na drywotni droŭcaŭ ni palena, niama čym u pieczy padpalić. Ale-ż niejaka budziem żyć i swaich prawoŭ dabiwacca. „Chryścijanskuju Dumku“ tut wielmi lubiać, lubiać tak-ža i ahałam bielaruskija hazety i kniżki.

M. P.

Żodziški, Wialejskaha pawietu. Z Żodziśak iduć darohi na Wiśniawa, Świr i Świaniany. A ū druhi bok — na Wojstama, Wialejku, Daŭhinawa i Hłybokaje. I za Wialu na paludzień z Żodziśak iduć darohi na Smarhoni, Soly i Gierwiaty. Henymi darohami niadaŭna ū Żodziški prychodziła mnoha bielarusau słuchać tam u kaściele bielaruskaj mowy. U Żodziśkach na festach nikoli nia bywała tak mnoha narodu, jak tady, kali bielaruskaja mowa hrymiela ū našym kaściele. Chto adkul, dyk išoŭ usio ū Żodziški. A čaho? Kab z bielaruskim tam żyćciom paznajomicca.

Darohi żodziśnyja i darohi ahałam bielaruskija, jakija wy dla nas waźnyja i puciwodnyja! Wy pieramahajecie prastory! Wam ustupajuc lasy, reki, hory i bałoty. Ad was my wučymsia daroh żyćciowych. Daroha bielaruskaja j doŭhaja i poŭnaja ūsialakich pieraško-

daŭ. Na hetaj našaj darozie tworacca nieprachodnyja bałoty i hrebli, na jej wyrastajuc hory. A heta ūsio nam bielarusam pieramahcy treba, našu darohu wyraŭniać, wyprawić, sprastawać, praciarabić i jeju nam dajsci da našaj bielaruskaj mety. Żodziški bielaruskuju rabotu ūžo znajuc i jany mocnyja ū bielaruskim żyćci. Na żodziśnyja darohi żyćcia chaj stanawiacca nohi ūsich bielarusau Ź.

Arleniaty, Ašmianskaha paw. Wioska naša lażyć 6 klm. na ūschod ad Barun. Żywuć tut kataliki, tolki adzin prawasłaŭny. Badaj ūsie my tut świedamyja bielarusy. U nas paru hadoŭ tamu byŭ hurtok Biel. Inst. Haspadarki i Kultury, a tak-ža była bielaruskaja biblijatečka Ciapier ad hetaj biblijatečki ūžo nie astalosia ničoha i ūsie kniżki pawandrawali pa ludziach. Ludzi našy duża lubiać czytać swaje rodnyja bielaruskija hazety i kniżki Prychodzić siudy akuratna „Chr. D.“ i inšyja bielaruskija hazety. Dastajucca siudy tak-ža časta i bielaruskija kniżki, jakija jduć z ruk u ruki. Biada tolki tym, što niama tut takoha čalawieka, jaki-b pakirawaŭ našym nacyjanalnym i hramadzkiŭm żyćciom. Prychodzicca samatuham. Ale ničoha — żywiom i raźwuwajemsia.

L - k.

Śalawiej.

(Baśnia).

Śwabodny śalawiej papaŭsia

[ŭ sietku,

A z sietki — ū kletku.

Biadulka nie pjajeć, nia skača,

A ślozy ljeć i horka plača;

I sorak dnioŭ nia jeŭ —

Aż mleŭ!.

Adnak paśla prywyk:

Razjeŭsia, jak indyk.

Chleb z miodam—wielmi smačny,

Dyk śalawiej byŭ ūdziačny:

Pryniaŭszy łasku-pansku,

Piajaŭ pa-haspadarsku.

I nawet ptuśkam wolnym,

Katorych dzie ubačyŭ,

Ad serca tałkawaŭ, tłumačyŭ —

Wučonym tonam Źkolnym,

Što kletka — rodny kraj,

Niawola — miły raj!

—o—

Čużaja pieč pryjemna hreje

Filozafa — Epikureja.

Lawon Wietrahon.

„Chr. Dumka“ kaštuje ū hod usiaho 2,40. U składčynu jašće taniej: kali chto na adzin supolny adras źbiareć troch padpiśczykaŭ, dyk za try ekzemplary „Chr. D.“ płacić tolki 3 zał., heta znača koźny padpiśczyk z hetaj trojki atrymaje našu hazetu za 1 zał. u hod.

× **Padčas karanacyi** ū Anhlii byli palityki z usiaho świetu. Z waźniejszymi z ich radziŭsia anhlij-ski ministr zahraničnych spraŭ ab tym, jak utrymać na świecie demokrateczny ład i abaranicca ad dyktatury fašyzmu i kamunizmu.

× **U Indyi** dalej niespakojna. Zdarajucca miż indusami i anhlij-cami častyja sutyčki. Indusy ćwiorda imknucca da wyzwaleńnia z pad apieki Anhlii.

× **IV-ty internacyjanał** zasna- waŭ Trocki. Hety nowy internacyjanał, jak ćwierdzić toj-ža Trocki, Źyrycca ū Eŭropie i Amerycy.

× **U Hispanii** paŭstaŭ nowy ūrad, prawiejšy ad papiaredniaha. Na čale jano sacyjalist Negrin.

× **Japonija** imkniecca da taho, kab mieć najsilniejšuju na świecie pawietranuju flotu. Na hetu sprawu jano wydaje wializarnyja sumy.

Z p a l i t y k i

× **Polšč** przyznała zawajawańnie Abisynii i polski delehat za toje, kab pradstaŭnika Abisynii nie dapaścić u Lihu Narodaŭ

× **Užo treci** nia niecki lotčy u Hispanii asudžany na śmierć za bombardawańnie baskijskich haradoŭ.

× **Spraciŭlajecc**a. Anhlija choča przyznać Abisiniuju za Italijaj, ale hetamu spraciŭlajucca niekatortyja „dominii“ (zaleźnyja ad Anhlii dziarżawy i kraji). Jany słuśnaćwierdziać, što przyznać zawajawańnie Abisynii Italijaj, heta toje samaje, što przyznać zło debrom i inšyja dziarżawy zachwocić da

hetkich niahodnych zawajawańniaŭ.

× **U Hispanii** chatniaja wajna jdzie dalej usiej paraj. Apośnim časam pierawaha jak-by pa staranie fašystaŭ, jakija niahorš ad čyrwonych niščać kraj Baskaŭ i jaho nasielnictwa, nie aščadźajucy tak-ža i baskijskaha katalickaha duchawienstwa, jakoje staić za wolnaść swajho kraju.

× **Hitleryzm** systematyczna imkniecca da źniščenińia ū Niemiec-čynie chryścijanstwa. Z Apostalskaj stalicaj dahetul adnosiny nie sarwany, ale mała što da hetaha brakuje.

— **Strašnaja bura z pawodkaj zdaylasia 23.V. sioleta ũ Kieleckim Wajawodztwie.** Takoj bury ludzi i nia pamiatujuć. Usio žnišćyła, papaliła piarunami i pazaliwała. Žhinuła bolš 30 ludziej. Straty ahramadnyja — abličajuć na 8 miljonau žalatowak.

— **Śpieka trywaje dalej.** Badaj u wa ũsiej Polšćy ũžo ad niekatoraha času trywaje wialikaja śpieka. ũ niekatorych miascoch pawypaliwała pasiewy — časta zdarajuca bury z piarunami, a z ich bywajuć pažary.

— **Na paŭnočny polus dajechaŭ aeroplanam sawiecki praf. šmidt.** Jošč heta samy paŭnočny punkt našaj ziamli, dzie trywajuć wiečnyja marazy. Tak daloka dahetul jašče nie dajaždžaŭ nihto. Fakt hety maje wialikaje značeńnie nawukowaje, a nawat i wajennaje.

— **40 miljonau žydoŭ na świecie** maje być pawodle abličeńniaŭ sajuzu hitleroiškich lekarau. Ale zatym, što hitleroičy i tam bačać žydoŭ, dzie ich nima, dyk lohka dahadacca, što henaja ličba dalokaja ad praŭdy.

— **40 uhodki radja.** ũ hetym hodzie 10 traŭnia minuła 40 hadoŭ ad času, jak Markoni prydomau pačatki radja.

— **40 hadoŭ wynachodu pieršaha samalotu.** ũ hetym hodzie taksama minaje 40 hadoŭ, jak Klement Ader zrabiuć pieršy samalot, jaki i siańnia možna ũ Francii pabačyć.

— **Praca pčaty.** Na funt miodu musić pčala zrabić 37.500 palotau. Z koźnaha palotu pčala prynosić przyblizna paŭtara hrama miodu.

Z K r a j u.

— **Zabureńnie ũ Bierašci.** 13 traŭnia ũ Bierašci dajšo da zabureńniaŭ. šmat panišćana tam žydoŭskich sklapoŭ i tawaraŭ, pabita mnoha žydoŭ. Najbolš spustašeńnia rabili paznanskija robotniki, jakija pracawali tam u krepasći. Pryčynaj hetaha bylo toje, što žyd-miašnik zabiŭ tajnaha palicyjanta.

— **Hradawaja bura ũ brastauškim i dzisienskim pawietach.** Nad hminami leonpalskaj i šarkaŭskaj u kancy traŭnia pierajšła strašnaja hradawaja bura. ũ miastečku Leonpali hrad wybiŭ kala 150 šybaŭ u wognach. Pieradusim škody wialikija ũ zasiewach. ũ niekatorych miejscach žnišćana amal usio žyta.

— **Na raboty ũ Łatwiju i Estoniju.** ũ praciahu krasawika i traŭnia z brastauškaha pawietu wyjechała na raboty ũ Łatwiju 4.000 asob. 25 traŭnia 117 asob z Hlybokaha wyjechała ũ Estoniju, hdzie zarabotki jakoby lepšyja, jak u Łatwii.

Wilenskaja chronika.

— „**Przegład Wileński**“ № 5 wyšaŭ niadaŭna z druku. Papiarednija čatry numary byli skanfiskawanyja. Hetaki samy los spatkaŭ i № 5.

— **Kancert M. Zabejdy 27.V** na Bazyliku, tak jak i papiaredni bielaruski, abdyšia duža ũdačna i pamysna. Wilnia acaniła slaŭnaha bielaruskaha śpiewaka, jak naležycca.

— **Da 50 tysiać ludziej sioleta** bylo na procesii ũ dzień Božaha Ciela ũ Wilni.

— **Rektaram ũ. S. B.** wybrany Ks. praf. Al. Wujcicki. Da bielarusaŭ dawoli prychilny.

Paštowaja skrynka.

Ks. W. Š. Drukujem, reštu adłažyli na druhi raz.

I. M. Dziakujem. Nadrukujem u numary nastupnym.

I. B. Karystajem.

Z. K. Čakajem na abiacanaje.

B. W. Wysłali. Prsyłajcie, što pry-rakli.

ũ. Ł. Lepš žwiarnieciesia da adwakata.

M. F. Možacie wypisać u składcyni, budzie taniej.

K. K. Duža prosim prsyłać nam adrasy na probu.

Ch. D. Kniški wystany.

A. B. Heta ad nas nie zaleža.

Na „Chr. D“ prysłali:

Dr. B. T. 2,50, N. N. 30,00, A. S.—2,00, I. L.—1,20, W. M. 1,50, A. Ch.—0,20, M. Ch.—0,60, F. P.—0,20, Alb. S.—3,00, M. L.—0,60, I. K.—1,20, Z. K.—0,60, I. K.—1,20, I. S.—0,60, M. M.—1,20, I. C.—2,40, Fr. K.—0,50, ũ. P.—2,40, St. S.—1,40, M. M.—2,40. (d. b.)

— **ũvaha ũlašniki hramafonaŭ i patefonaŭ!** —
ũžo pajawilisia ũ pradaży ũwa ũsich muzyčnych kramach
bielaruskija hramafonnyja plitki
 firmy Odeon—His Master's Voice—Columbia

na jakich našpiawanyja bielaruskija narodnyja piešni i z akampanjamentam arkiestry ũ vykanańni slaŭnaha tenara
MICHAŁA ZABEJDY-SUMICKAHA.

Našpiawany hetkija piešni: Plitka 271378: „Jak pamiorla matulka“ i „Rabina“; pl. 271379: „Małady dubočak“ i „Čamu mnie nia pieć“; pl. 271380: „Oj rana, rana kury zapieli“ i „Lacić saroka“; pl. 271381: „šćuka ryba ũ mory“ i „Koń biažyć ziamla dryžyc“; pl. 271382: „Lavonicha“ (nac. taniec) i „A ũ lesie leste“.

Koźny bielarus, jaki maje hramafon ci patefon, hetyja plitki pavinien sabie kupić u pieršuju čarhu.

„Chr. Dumka“ wychodzić: 5 i 20 koźnaha miesiaca.
 Padpiska na hod — 2 zł. 40 hr., na paŭhoda — 1 zł. 20 hr., na try miesiacy — 60 hr. Cana asobnaha numeru — 10 hrašoŭ.
 Adras Redakcyi i Administracyi: Wilnia (Wilno), Zawalnaja wul. № 1—2.

Redakcyjnaja Kalehija: Ks. Dr. I. Rešeć, Wincuk Adwaźny, Ks. Ad. Stankiewič, W. Jermalkowič
 Adkazny redaktor Ks. AD. STANKIEWIČ. X časapis wychodzić z dazwołu duchoŭnaj ũlady. X Wydawiec „BIELPRES“.

Bielaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. № 1.

Kanfiskata.

29.V. sioleta pa zahadu Wilenskaha Haradz. Starasty skanfiskawany bielaruski lementar „ZASIEŬKI“, nadrukawany niadaŭna łacinkaj. Matywy kanfiskaty nie padany.

Ž a r t.

„Pryrodnik.“

ũžo ad małych hadoŭ dziŭlusia ja z cudaŭ pryrody.

— Nu, a rozumieješ ich taksama?

— Pryznajusia tabie, što niezaŭsiody, s'kolki ja ũžo sabie haławu nakruciu nad tym, čamu wada wyciakaje z harška, kali jon dziurawy, a kali bot dziurawy, to wada ũ bot uliwajecca...

Vypisvajcie i čytajcie! „Šlach Moładzi“

«Шлях Моладзі»

ilustravany časopis bielaruskaje moładzi. Drukujecca hraždankaj i łacinkaj. Vychodzić akuratna raz na miesiac ũžo ad 1929 hodu. Žmłaščaje ũ formie dla ũsich dastupnaj artykuly z haliny samaŭzhadawańnia, historyi literatury, krajeznaŭstva, przyrodznaŭstva, hramadzkaaha žyćcia, mnoha vieršaŭ i inšych literaturnych tworaŭ i padaje šmat roznych ckaŭnych viestak, jak z bielaruskaha žyćcia, tak i z žyćcia ũsiaho świetu. „Šlach Moładzi“ jošč najlepšym pryjacielem i rozryŭkaj dla bielaruskaj moładzi. Padpiska na hod kaštuje 2 zł., na paŭhoda — 1 zł., cana numeru 20 hr. Adrys redakcyi: Vilnia, Zawalnaja 1—2. (Wilno, Zawalna 1—2).